

Poisoppimisen mahdoton tavoite

Omavaraopistossa korostamme poisoppimisen tärkeyden, koska koemme että nyky-yhteiskunnan välittämä kuva maailmasta on melko vieraantunut elämän perustasta. Jotta pystymme oppimaan uutta, meidän on ensin purettava joitakin ennakkokäsityksiä. Purkutyö on tehtävä jos haluamme ymmärtää omavaraisuuden syvällisemmin.

Poisoppimisella on ylevä tavoite: sen avulla pääsisimme näkemään maailman vanhat totuudet uudestaan ilman ennakkokäsityksiä. Silloin voisimme tarkistaa, onko vanha totuus edelleen käyttökelpoinen vai joutuisiko se romukoppaan.

Voiko poisoppiminen toteutua poisopettamisen kautta, jolloin siihen sisältyy opettamista? Onko koko käsite sidonnainen meidän ylevyydentavoitteluun, hengen kykyjämme idealisoiva ja vaatiko se runsaasti irti-maasta oloa?

Oppiminen ja opetus ovat yhteydessä resurssijatteluun nykynäkökulmasta karulla tavalla.

Koulutuksen saaminen on luksusta. Esifossiilisenä aikana ihmiset joutuivat maksamaan siitä, että he saivat opetusta tai he sitoutuivat hyvin alisteisiin työsuhteisiin ehkä jopa loppuelämäkseen.

Alkuperäinen syy on kuitenkin resursseissa aikoina, jolloin öljyn energia ei virrannut käytössämme joka päivä.

Vasta-aloitteleva opiskelija ei ole yleensä tuottava. Hän on hidas, työn laatu on vaihteleva ja materiaaleja ja työkaluja kuluu. Alkuvaiheessa hän verottaa mestarin harjaantunutta työaikaa siinä määrin, että kyse ei ole hyödystä vaan kalliista investoinnista. Satsaus opiskeluun on sitä mittavampi, mitä pidempään opiskelu kestää ja mitä kehittyneempää osaamista siinä tarvitaan. Lääkäriin opintie maksaa itsensä takaisin vasta monen vuoden jälkeen valmistumisesta ja vain sillä edellytyksellä että hän osaa ammattinsa.

Opintien vaatimien satsauksien takaisin lunastaminen on sitä työläämpää, mitä enemmän oppilaan valmistumiseen tarvitaan järjestäytyntä yhteiskuntaa. Viljelijänä pärjätäkseeni minulla on enemmän liikkumavaraa olla heikompi tai parempi osaja kuin ammattiteissa, jotka vaativat enemmän yhteisöllistä alusrakennetta. (Tämä on seuraus siitä, että yhteiskunnan rakentuessa abstraktisemmaksi jokaiseen siirtymään syntyy lisää rakenteellista tehottomuutta.)

Tarkastellessamme entisaikoina koulutuksen eteen tehtävää panosta, ei ole kovin ihmeellistä, että valmistuvaa opiskelijaa sidottiin voimakkaasti siihen, että hän jatkaisi aloittamallaan tiellä. Vasta silloin koituu yhteisöllisen velan takaisinmaksun aika ja oppimansa eteenpäin välittäminen. Killat, mutkikkaat vihkimisseremoniat ja salassa pidettävät tiedot pitivät huolen tästä puolesta.

Tämä kuulostaa auttamattoman vanhanaikaiselta ja onkin sitä, koska silloin elettiin hartiapankkiaikaa eikä fossiilisten polttoaineiden aikaa. Nyt kierrämme realiteettia hyvinvointivaltion opintotukien avulla.

Niin kuin aina, ympäristön sanelemat ehdot muuttuvat ihmisen käsissä herkästi valtasuhteita ylläpitäväksi kulttuuriksi. Voimmeko tehdä jotain paremmin kuin ennen suistumatta ikäviin

vallankäytön muotoihin? Rima on todella korkea enkä ole kovin toiveikas, että mieleemme pysyy kovin ylevänä tiukemmissa olosuhteissa.

Humanististen arvojen siirrettävyys luontaistalouden piiriin kiinnostaa minua palavasti. Se mitä tässä oppimisesta kirjoitan, ei ole vanhojen parsien toistoa vaan kumpuaa omista kokemuksistani ja nykytilan tarkkailusta. Ennen kuin voimme yrittää tehdä paremmin, meidän pitää oppia sitä, mikä esifossiilisille ihmisille oli itsestäänselvyys: miten pärjätään ilman öljyn tekemää työtä.

Lasse Nordlund, marraskuu 2020